

КАРЕН СИМОНЯН ДЕЖУРНИЯТ

Превод от арменски: [Неизвестен], 1976

chitanka.info

Дворът беше голям и в него имаше достатъчно място за няколкото дървета, храстите и малкото пясък пред басейна. Освен това в двора се издигаше сградата с плосък покрив, в която живееха хората, пристигнали от Земята. Именно те бяха създали (преди много десетилетия) този двор — късче от земното кълбо върху отдалечената, като че ли най-отдалечената от всички планета.

От разказите на възрастните момчето знаеше, че в началото хората идвали по един и едва по-късно — със семейството или с приятелите си. След престой от пет години те отново се връщали на Земята.

Момчето прекарваше на двора целия си ден в онези игри, които беше научил още на Земята: строеше от влажния пясък египетски пирамиди, градове с прави булеварди, ракетодром, пускаше в басейна флотилия от книжни корабчета... А напоследък все по-често седеше под едно от дърветата и мълчаливо се вглеждаше в небосвода. Вечер, когато сумракът се стъстяваше, в неговата неподвижна фигурка се забелязваше особено напрежение: момчето играеше на дежурен. Това беше нова игра, то само си я измисли и макар от време на време да му ставаше ужасно скучно, не изоставяше дежурството, докато майка му не го повикваше:

— Вече е късно, момченце!

— Измий се — продължаваше тя, — всеки момент ще си дойде татко.

Върху безкрайното черно пространство примигваха хиляди искрящи точки — звезди, и Слънцето също беше сред тях. Дълго време момчето не можеше да се примири с мисълта, че огромното и ослепително ярко Слънце изглежда от тази планета като малка светеща звездичка. След това свикна. Но въпреки това всяка вечер упорито се мъчеше да определи коя от тези светли точки е Слънцето.

— Колко остава до нашето завръщане? — питаше момчето всяка вечер майка си.

— Малко — отвърщаше тя всяка вечер.

„Малко“ означаваше години, месеци и дни и всяка вечер това „малко“ едва-едва намаляваше. Баща му обаче не се радваше — напротив, той ставаше все по-объркан, тъжен и мълчалив. Момчето вече отдавна не беше го виждало усмихнат.

— Дали татко днес няма да се върне весел? — питаше то.

— Не зная. Може би да е тъжен, а може и да е весел.

— Преди той идваше тъжен — припомняше си момчето, — но щом влезеше, се усмихваше и ме целуваше.

— Той и сега те целува.

— Но не се усмихва — възразяваше то.

— Така е, защото от ден на ден се приближава времето за смяната и за нашето връщане.

— Но нали на това трябва да се радваме.

— А ето, че той тъгува... — въздишаше майката и беше трудно да се разбере дали продължава разговора, или се мъчи да намери отговор на собствените си мисли и съмнения.

Но момчето беше упорито, настоятелно и в стремежа си да се докопа до истината отново питаше:

— Защо?

— Сама не зная. Само съм чувала, че всички, на които се е падало да дежурят тук, са се връщали на Земята тъжни. И гледали на хората с виновна усмивка, сякаш ги молят за прошка.

— А защо татко закъснява днес?

— Не зная. Той винаги си идва навреме...

Ето вече четири години баща му дежуреше на тази далечна планета. Всички дни той прекарваше в малкото помещение, разположено в задното дворче: седейки пред пулта за управление, баща му внимателно следеше няма ли антената, монтирана на десетки километри от къщата, да улови сигнали от други светове.

Това дежурство беше започнато от хората преди много десетки години. До този момент обаче мълчанието на Вселената не беше нарушено; и нито веднъж дотук не бяха си пробили път призивните сигнали от други планети.

А хората продължаваха да дежурят и след изминаването на пет години се връщаха на Земята, излъгали се в своите надежди. И новите дежурни започваха на далечната планета петгодишната си вахта, вярвайки твърдо в своя успех.

— Ще прекараме тук и следващата смяна — все по-често казваше бащата.

— Не е възможно, в никакъв случай няма да разрешат подобно нещо! — възразяваше майката.

— Ако е необходимо, ще прекараме тук и петнадесет и двадесет години! — упорствуваше бащата, крачейки сърдито по плочките, с които беше застлан подът.

В подобни минути майката замлъкваше и в погледа ѝ, устремен към бащата, момчето откриваше болка и тъга.

... Навън се разнесоха стъпки. Момчето погледна майка си и двамата забързано седнаха на масата. Третият стол беше празен. След няколко минути на този стол щеше да седне бащата. Те мълчаливо ще хапнат, ще поговорят около половин час за най-тъжните неща на света и ще си разотидат по своите спални.

... В рамката на отворената врата, върху фона на черното небе стоеше бащата — висок, широкоплещест и светлокос.

— Татко! — извика момчето, което не успя да се овладее, защото баща му се усмихваше и тази усмивка му се стори така странна, както в началото от пребиваването им на планетата му се струваше странно Слънцето, голямо колкото малка звездичка, Слънцето, което не грееше и не светеше.

— Добър вечер — каза бащата. — А не ви ли е скучно тук?

Отговорът беше въпросително мълчание и бащата се разсмя.

— Нищо, вече ни остава съвсем малко! Скоро ще се върнем на Земята и веднага ще отидем на море. Ще се търкаляме по пясъка, ще се печем под лъчите на истинско слънце! Е, какво мълчите?!

Той седна на свободния стол и всички започнаха да се хранят. Бащата беше необичайно приказлив, шегуваше се, спомняше си за Земята, скалната грамада на брега на Севан и пещерата, в която според древното предание живеел отшелник, ненавиждащ хората.

— Какво е станало все пак? — запита към края на вечерята майката.

— Нищо неочаквано — каза бащата. — Днес засякох сигнали. Разбираш ли, обикновени сигнали. Това означава, че нашето дежурство не е било напразно. Скоро ще се върнем на Земята. Ние изпълнихме своя дълг, не е ли така? И на този, който ще ни смени, ще му бъде по-лесно да дежури. Но ние... Не, не си прекарахме тук годините напразно. Виж, ако не бяхме успели да уловим сигнали, тогава щеше да е пълна глупост!...

Те се заседяха до късно. Бащата каза, че, разбира се, хората ще успеят да установят контакти с онези, които са изпратили сигналите

във Вселената и съжаляваше, че по това време вече ще е стар и няма да може да участва в експедицията до така дълго търсената планета.

— Нищо — успокояваше го синът му, — аз вече ще съм порасъл и ще отлетя дотам. А ти няма да тъгуваш без мен, нали?

— Важното е на теб никога да не ти се случи да тъгуваш — отвърна баща му, — това е най-главното. И помни, че онзи, който е направил нещо хубаво за хората, обикновено не познава тъгата. И Слънцето се приближава до него, става все по-голямо и по-голямо, става огромно, ослепително ярко и най-прекрасното светило на света. Искаш ли да погледаме Слънцето?

Бащата и синът се приближиха до прозореца. От другата страна на прозореца, от другата страна на прозрачния купол, върху черния небосвод преливаха с всички цветове на дъгата хиляди искрящи точки и една от тях беше Слънцето.

— Виждаш ли какво е голямо и ярко? — шепнешком запитва бащата.

— Виждам... Никога в живота си не съм виждал толкова голямо и ярко Слънце... — отвърна синът, без да откъсне поглед от малката светеща точка, която всъщност беше Слънцето.

Публікувано в сп. "Наука и техника", бр.50/1976 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.